

Квалитетно јазично образование за демократска, социјално-кохезивна и мирна Европа: девет темели на ЕЦСЈ

Советот на Европа одигра клучна улога во донесувањето позитивни промени во областа на јазичното образование низ Европа и пошироко, проширувајќи ги целите од ексклузивен фокус на современите странски јазици до области како што се плурилингвалните, културните и когнитивните компетенции. Со капитализирање на индивидуалните лингвистички репертоари на учениците, Советот ги вметнува демократското граѓанство и човековите права во сржта на учењето и наставата, промовирајќи ја јазичната и културната разновидност во потрагата по квалитетно образование за сите.

Иако многу земји ја прифатија оваа позитивна промена, тие се попречени во нивниот напредок поради пошироката политичка клима на растечката нетолеранција кон другите луѓе, култури и јазиците што ги зборуваат, ограничените финансиски ресурси и поделените образовни системи. Помеѓу холистичката визија на Советот за јазично образование и реалноста на терен останува значителен јаз.

ЕЦСЈ, сместен на интерфејсот помеѓу политиката, истражувањето, образованието на наставниците и практиката е во уникатна позиција да им помогне на земјите-членки да го премостат овој јаз.

Ние, земјите-членки на ЕЦСЈ, експертите и пошироките чинители, го препознаваме поводот на 25-годишнината на ЕЦСЈ како можност да се подигне свеста за политичкото значење на квалитетното јазично образование и за неговиот придонес за демократски, мирни општества.

Со оваа Декларација, ветуваме дека ќе работиме заедно за да обезбедиме нашата заедничка визија за инклузивно, плурилингвално и меѓукултурно образование да стане реалност во земјите-членки. Сакаме да истакнеме девет меѓусебно поврзани камен-темелници на ЕЦСЈ кои ја поткрепуваат реализацијата на оваа мисија.

Тековни предизвици

Во општеството нашироко и на сите нивоа на образование, губењето на поддршката за учење на повеќе од еден странски јазик и, како последица на тоа, недостатокот на интерес за соседните и помалку зборуваниите јазици, заедно со заблудите за домашните јазици, се само некои од прашањата кои заслужуваат големо внимание. Постои потреба понудата на јазици кои се изучуваат во образовните институции да биде разновидна и да се осигура дека учењето јазици ја олеснува интеграцијата во училиштата и на работното место. Бидејќи развојот на јазикот е процес на доживотно учење, вклучувајќи формално и неформално учење, потребна е одржлива педагошка и структурна поддршка за да можат учениците да го развијат својот потенцијал и да учествуваат како активни граѓани во општеството.

Улогата на ЕЦСЈ

ЕЦСЈ ја препознава важноста на педагошките пристапи кои се диференцираат според потребите на ученикот и специфичните јазични контексти (мајчин/прв, втор, странски, регионален, на миграција, по предмети итн.).

Ги цени сите оние кои работат на терен со тие од најраните години сè до образованието за возрасни и придонесува за нивната професионализација преку обезбедување пристап до иновативни ресурси и можности за трансформативен развој. Ги поддржува професионалците во нивната потрага да одговорат на денешните сè покомплексни предизвици и да прифатат инклузивно, плурилингвално и меѓукултурно образложение, кое како ресурси ги користи сите јазици во репертоарите на учениците.

Преку мрежите на национално и меѓународно ниво и преку своето силно партнерство со Европската Комисија, ЕЦСЈ е движечка сила во ширењето и спроведувањето на квалитетно јазично образование.

Кон препорака за стратегија

Советот на Европа верува дека е дојдено време да се развие нова препорака за стратегија која ќе ја нагласи политичката важност на плурилингвалното образование. Ја поздравуваме оваа иницијатива и предлагаме оваа Декларација по повод годишнината да се искористи во развојот на таквата препорака.

Деветте темели на ЕЦСЈ

Во рамките на холистичката визија за јазичното образование што ги става учениците во центарот, ЕЦСЈ идентификуваше девет темели - клучни аспекти на јазичното образование кои ја одразуваат сложеноста и опсегот на потребите на учениците кои се развиваат. Потребни се посебни компетенции за јазичните професионалци да можат соодветно да одговорат на овие различни потреби. Во исто време, овие темели се меѓусебно поврзани и комуницираат, а границите меѓу нив се пропустливи. Специфичните начини на кои секој темел придонесува за оваа холистичка визија се наведени подолу.

Плурилингвално и интеркултурно образование

Преку признавање дека квалитетното јазично образование е прашање на човекови права, социјална правда и демократско граѓанство, чија централна задача е да го поттикне личниот развој на поединецот како автономен општествен агент со права и одговорности во плуралистичките општества; преку спроведување на плурилингвално и интеркултурно образование, така што учениците ќе развијат јазичен репертоар во кој место имаат сите јазични способности.

Компетенции на наставникот и ученикот

Со поддршка на наставниците и учениците да развијат вредности и ставови кои покажуваат почит и отвореност кон различноста; преку олеснување на развојот на јазичните, комуникативните, културните и плурилингвалните компетенции потребни за целосно учество во културно различни општества; преку поттикнување иновативни педагогии соодветни на специфични образовни контексти.

Јазици на школување

Со поддршка на сите ученици во развојот на компетенциите на јазикот (јазиците) на школување и дискурсите специфични за предметот како суштинско средство за обезбедување пристап до квалитетно образование; преку охрабрување на училиштата да усвојат пристап на ниво на цело училиште во јазичното образование; преку создавање средини за учење каде што учениците можат целосно да ги збогатат своите културни и јазични репертоари.

Нови медиуми

Со охрабрување на јазичните професионалци да се вклучат во меѓусебно поврзани, глобални образовни модели и да најдат иновативни начини да го направат учењето и наставата за јазикот поефективно; преку развивање на дигитална писменост преку колаборативна, искусвена педагогија, заснована на задачи; со обезбедување дека технологијата се користи за да им помогне на учениците да станат одговорни и критички корисници на медиумите.

Интегрирано учење со содржина и јазик

Со придонесување за развој на вештини за автономно, аналитичко и критичко размислување преку агенда за повеќекратна писменост каде што учениците развиваат лингвистичка и културна писменост низ јазиците и дисциплините; преку подобрување на квалитетот, не само на самиот јазик, туку и на длабочината на концептуалното разбирање во различни предмети.

Образование и вработување на мигранти

Со поддршка на лингвистичка и социјална интеграција на мигрантите преку двонасочен процес кој им овозможува да го стекнат јазикот на земјата домаќин со што се олеснува пристапот до пазарот на трудот, притоа признавајќи ги и почитувајќи ги нивните јазици и култури; преку олеснување на усвојувањето јазик за професионални цели и знаења поврзани со работата.

Знаковни јазици

Со признавањето дека знаковните јазици се дел од колективниот културен и јазичен капитал на Европа; преку обезбедување дека на потписниците ќе им се овозможи целосен пристап до истиот опсег на образовни можности и средини богати со јазици како оние што се нудат за говорните јазици; преку обезбедување можности за обука и развивање материјали кои ќе бидат од корист за наставниците по знаковни јазици.

Рано учење на јазик

Со поттикнување на поволни ставови кон другите јазици и другите култури со што се поставува сцената за отвореност и почитување на различностите; преку охрабрување на наставниците да ги прифатат комуникативните и интерактивните педагогии соодветни на возраста; преку обезбедување пристап до модули за обука и материјали за поддршка.

Наставни програми и евалуација

Со подобрување на автономното учење преку транспарентно, персонализирано поставување цели и употреба на алатки за формативна евалуација како што е Европското јазично портфолио; преку олеснување на интеграцијата на референтните рамки на Советот на Европа во наставните програми и во процесите на формативно и сумативно оценување.